

Komet informerar 2020:13, publicerad 2020-08-31

Riksdagsledamöters syn på teknikutveckling år 2019

Teknikutvecklingen påverkar såväl enskilda personers liv som i samhället i stort. Hur ser riksdagens ledamöter på teknikutvecklingens möjligheter och risker? I rapporten har vi sammanställt svaren från drygt sjuttio ledamöter från olika partier och valkretsar i Sverige.

Syftet var att analysera hur de folkvalda ledamöterna i Sveriges riksdag ser på teknikutveckling i relation till förändringar i samhället, etiska utmaningar och målkonflikter samt utmaningar i regelverk. Dessutom frågade vi var i landet nya regelverk för teknik bör testas.

En av fem ledamöter från både stad och landsbygd svarade på en enkät

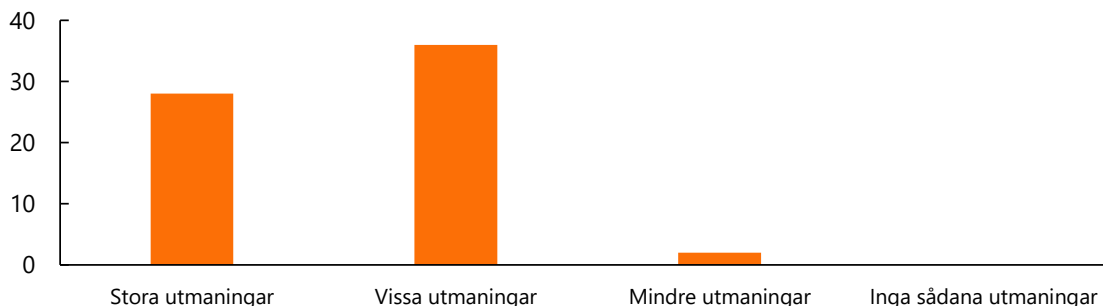
Riksdagsledamöternas synpunkter samlades in mellan juni och september 2019. Undersökningen besvarades av 73 riksdagsledamöter, vilket motsvarar en av fem personer. De svarande representerade valkretsar i såväl större städer som landsbygd. Svarsfrekvensen var 21 procent, vilket får anses lågt (bland partierna varierade andelen svar mellan 14–38 procent).

Svaren bör tolkas försiktigt, men kan ändå ge vägledning för utveckling av regelverk

Rapporten ger en beskrivning av hur några av ledamöterna i riksdagen såg på teknikutveckling under 2019, det vill säga innan pandemin drabbade världen. De svar som redovisas i rapporten bör tolkas med försiktighet på grund av den låga svarsfrekvensen och kan inte ses som representativa för alla riksdagsledamöter. Det är möjligt att såväl resultat som svarsfrekvens skulle blivit annorlunda om mätningen hade genomförts ett år senare.

Vår förhoppning är dokumentationen kan utgöra en utgångspunkt för framtida mätningar efter pandemin. Vi tror att underlaget kan ge viss vägledning för utformning av förslag som rör regelverk kopplade till teknikutveckling. Rapporten kan användas för inspiration, men ger inte några rekommendationer om specifika insatser eller åtgärder.

Fråga: Bedömer du att det finns etiska utmaningar kopplade till teknikutvecklingen

Figuren visar en sammanställning av svaren från de 67 ledamöter som svarat på en fråga om tiska utmaningar kopplade till teknikutveckling (staplarna visar antal svar för respektive svarsalternativ). Etiska utmaningar kan till exempel röra prioriteringar mellan olika grupper eller intressen, möjligheten för en individ att själv fatta beslut eller omständigheter som påverkar integriteten.

Tekniken kommer att förändra samhället, väcker etiska frågor och bör testas i hela landet

De riksdagsledamöter som har valt att svara på enkäten gör bedömningen att tekniken kommer att medföra stora förändringar av samhället, särskilt på längre sikt. De menar att teknikutvecklingen skapar såväl möjligheter som risker för samhälle, näringsliv och enskilda. Digitalisering förväntas ha störst betydelse de närmsta åren, medan artificiell intelligens (AI) bedöms få relativt sett större betydelse på tio till tjugo års sikt.

Reflektion kring utmaningar i regelverk

”Lagstiftningsprocessen är långsam, vilket är rimligt för demokratisk förankring.

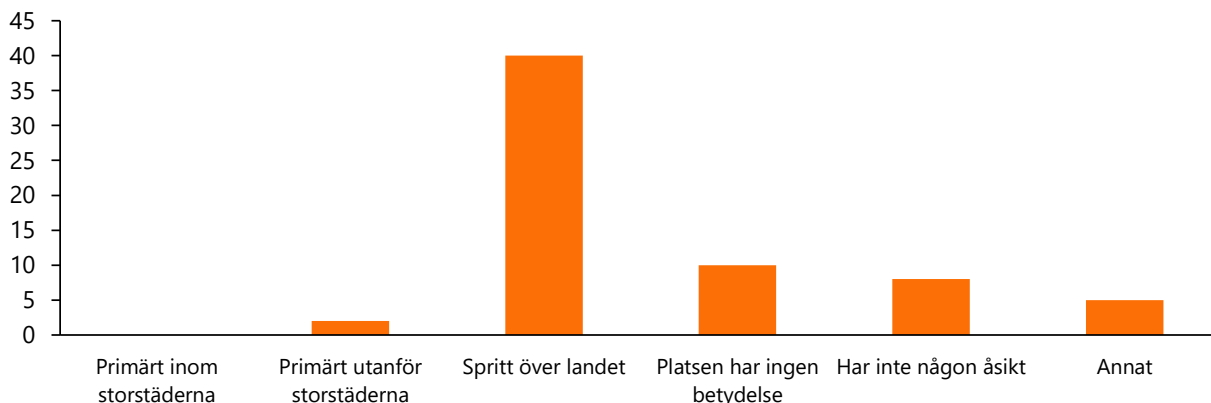
När förändringstakten ökar får lagstiftningen svårare att hinna identifiera framtida problem och skapa relevant lagstiftning.”

Citat från ett fritextsvar

De ledamöter som svarade såg både etiska utmaningar (till exempel integritetsrisker) och målkonflikter (till exempel mellan olika gruppers möjlighet att dra nytta av ny teknik) kopplade till teknikutveckling.

Ledamöterna som svarat på frågan om regelverk är överens om att det finns utmaningar kring regelverk kopplade till teknikutveckling, framför allt att regelverk saknas eller är oklara. Svaren visar att de flesta ansåg att tester av ny teknik bör göras i hela landet.

Fråga: Har du någon synpunkt på var ny teknik bör testas?

Figuren visar en sammanställning av svaren från de 65 ledamöter som svarat på en fråga om var ny teknik bör testas (staplarna visar antal svar för respektive svarsalternativ).